

ПРЕМЈЕРА ОПЕРСКОГ СТУДИЈА „БОРИСЛАВ ПОПОВИЋ“ | НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У БЕОГРАДУ | ОПЕРА | СЕЗОНА 2011/12.

СЕСТРА АНЂЕЛИКА

Јакомо Пучини

ДИРИГЕНТ
ДЕЈАН САВИЋ

РЕДИТЕЉ
ИВАНА ДРАГУТИНОВИЋ
МАРИЧИЋ

РУКОВОДИЛАЦ МУЗИЧКИХ ПРИПРЕМА
РАДМИЛА БАКОЧЕВИЋ

РАДМИЛА БАКОЧЕВИЋ

ДЕЈАН САВИЋ

ИВАНА ДРАГУТИНОВИЋ МАРИЧИЋ

ГЛЕБ ГОРБУНОВ

КАТАРИНА ГРЧИЋ НИКОЛИЋ

МИРАШ ВУКСАНОВИЋ

ЂАКОМО ПУЧИНИ СЕСТРА АНЂЕЛИКА (SUOR ANGELICA)

Опера у једном чину

Либрето написао Ђовакино Форцано

Светска премијера Пучинијевог Триптиха (Сестра Анђелика, Плашт и Ђани Скики)

била је 14. децембра 1918. у Метрополитен опери у Њујорку

Диригент ДЕЈАН САВИЋ

Редитељ ИВАНА ДРАГУТИНОВИЋ МАРИЧИЋ

Руководилац музичких припрема РАДМИЛА БАКОЧЕВИЋ, професор емеритус

Костимограф КАТАРИНА ГРЧИЋ НИКОЛИЋ

Сценограф МИРАШ ВУКСАНОВИЋ

Лица

Сестра Анђелика СЛАЂАНА ПАВЛОВИЋ / ДУШИЦА ВУЦЕЉА / БИЉАНА МЕНДА

Кнегиња, Анђеликина тетка ЉУБИЦА ВРАНЕШ

Часна мајка, настојница самостана и учитељица АЛИСА ПОПОВИЋ

Сестра надзорница ЕВГЕНИЈА ЈЕРЕМИЋ

Сестра Ђеновјева АНА ПЕТРОВИЋ / БИЉАНА СОЛДО / НАТАША ТАСИЋ КНЕЖЕВИЋ

Сестра Осмина НАТАША ТАСИЋ КНЕЖЕВИЋ / АНА ПЕТРОВИЋ

Сестра Долчина БИЉАНА МЕНДА / СЛАЂАНА ПАВЛОВИЋ

Сестре милоснице МАРИЈАНА ШОВРАН и АНАСТАСИЈА МИЊЕВИЋ / МАРИЈА МИТИЋ ВАСИЋ

Искушеница МАРИЈАНА ШОВРАН

Сестра болесница ВАЊА МИЈАЛОВИЋ / ТАМАРА ПЛЕВИЋ

Анђеликини отац, мајка и дете ДЕЈАН МРАКОВИЋ, СВЕТЛАНА ЂИСАЛОВ и МАКСИМ ПУПАВАЦ

Часне сестре

ОРКЕСТАР И ХОР ОПЕРЕ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА

Концептмајстор Едит Македонска

Шеф Хора Ђорђе Станковић

Корепетитор Глеб Горбунов

Челеста Глеб Горбунов

Оргуље Срђан Јараковић

Клавир Татјана Шчербак Прећа

Организатори Љиљана Миловановић, Маша Милановић Минић,

Сњежана Вујасиновић Ђорђевић

Инспицијент Мирјана Голочевац

Превод либрета за титлове Маја Јанушић

Видео материјал припремио Петар Антоновић

Мајстор позорнице Невенко Радановић

Мајстор маске Драгољуб Јеремић

Мајстор светла Миодраг Миливојевић

Мајстор тона Тихомир Савић

ДЕКОР И КОСТИМИ СУ ИЗРАЂЕНИ

У РАДИОНИЦАМА НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА

ЈАКОМО ПУЧИНИ (1858–1924)

... Рођен 22. децембра 1858. године у Луки, малом граду Тоскане, Пучини је завршио Конзерваторијум у Милану, код Бацинија и Понкиелија, прослављеног композитора Ђоконде. Са великим смислом за оперски театар, Пучини се посвећује искључиво оперској композицији. После првих покушаја (*Вили* 1884, *Едгар* 1889) и првих већих успеха (*Манон Леско* 1893), он стиче светску славу својим најзначајнијим и најпопуларнијим делима: *Боеми* (1898), *Тоска* (1900) и *Мадам Батерфлај* (1904). Следе *Девојка са запада* (1912), *Ластавица* (1917), *Триптих* (Плашт, Сестра Анђелика, Ђани Скики 1918) и најзад његова „лабудова песма”, *Турандот* (изведен 1926. године).

Један од Пучинијевих успеха лежи у срећно изабраним либретима... Човек са сигурним позоришним инстинктом, Пучини је осећао сцену, тражио узбудљиве драмске сукобе и неговао култ великих гестова и очајних крикова који резултирају из јаких страсти. Пучини је овако формулисао тајну сваког позоришног успеха: „Постоје три закона када је у питању позориште: будити интересовање, изненађивати и дирнути”. То је уједно његово основно естетско начело. Пучини је више него ико рачунао на нерве своје публике и деловао на њих, служећи се често и спољашњим ефектима.

Његов оперски стил представља више или мање хармоничну мешавину бруталности и сентименталности. Те две особине његовог стила имају и своје специјално порекло. Кад је у питању бруталност, натурализам, груби контрасти и широке линије, Пучинијев стил је непосредни наставак веризма... Анализиране композиционо-технички, партитуре његових опера сastoје се из мозаичног музичког ткива, изванредно духовито инструментираног и уобличеног у једну целину сигурном руком мајстора. Интензивно оркестарско подвлачење драме, изненадни контрасти, велике градације, често театралне и неубедљиве, темпераментни изливи, широка распеваност мелодијских линија у смислу италијанске традиције – то су биле главне особине Пучинијевог оперског стила.

... Пучини је данас, заједно с Вердијем, и поред изразитих модерних тенденција у оперском стварању, суверени господар оперских сцена.

Б. Драгутиновић

ТРИПТИХ И „СЕСТРА АНЂЕЛИКА“

осле кризе у коју је Пучини запао након свог „светог тројства“ које чине опере *Боеми*, *Тоска* и *Мадам Батерфлај*, уследио је *Триптихон – Плашт, Сестра Анђелика и Ђани Сики*. Садржaj за потоња два му је предложио Ђовакино Форцано (Giovacchino Forzano – баритон, новинар, директор фирентинског листа „Национа“, драмски писац и аутор либрета, редитељ, драмски и филмски; највише се истакао као оперски редитељ – у извешном смислу први италијански оперски редитељ, иако су се тим послом пре њега бавили Рикорди и Илика).

Пучини је први пут писао оперу на оригинално дело, а не према адаптацијама на постојећа и проверена.

Није чудо што се Пучини одмах заинтересовао за *Сестру Анђелику*, смештену у женски самостан, јер је имао сестру (Иђињу) као Мадре Супериоре у манастиру Викопелаго, коју је често посећивао и оно што је за њега било битно, доста се сродио са тим и таквим амбијентом. (...) чим је завршио оперу (14. септембра 1917), он је отишао у сестрин манастир и монахињама отпевао и одсвирао целу *Сестру Анђелику*, и кад је видео да су се оне узбудиле, а неке чак и плакале, веровао је да је написао добру ствар и да ће је и публика прихватити. На његову велику жалост, преварио се.

У почетку се мислило да премијера *Триптихона* буде у Риму, али како су се преговори између Тита Рикордија и театра Констанци одујили, прихваћена је понуда Метрополитена, па је премијера била 14. децембра 1918. у Њујорку, дакле свега месец дана након склопљеног примирја. Како је путовање било још отежано, Пучини није отишао у Њујорк. Било је то први пут да није присуствовао премијери једног свог дела. Непуних месец дана касније, 11. јануара 1919, одржана је европска премијера, у Риму, уз присуство аутора и краљевске породице. Годину и по дана касније, 18. јуна 1920. била је и премијера у Лондону, опет уз присуство аутора и краљевске породице.

Пучини је једно време био изричит, *Триптихон* је једна целина, дакле једна представа, и морао се увек приказивати у целиости. Луији Ричи тврди да је после једне представе у Фиренци, 1920, Пучини ипак увидео да је тако даван изједна, *Триптихон* ужасно дугачак и заморан, са паузама, скоро четири сата. „Уморио сам се и ја, који сам аутор“, и дозволио је да се дели.

Иако је Пучини највеће наде полагао у *Плашт*, иако је њему лично била најдражча *Сестра Анђелика*, свуда је и увек најбоље пролазио *Ђани Сики*.

Сестра Анђелика је остала фестивалска опера, дакле она која се понекад даје, иако Сартори тврди да је она најбоља, што је било и Пучинијево мишљење.

Из: Слободан Турлаков, *Пучини и веристи*, Борба, 2003.

На репертоару Народног позоришта *Сестра Анђелика* се нашла само једном, такође као представа Оперског студија Народног позоришта, 13. децембра 2004. (преузета од Факултета музичке уметности). У сценској режији Радослава Златана Дорића, музичкој режији Александара Коларевића, сценографији Мираша Вуксановића и костимима Катарине Грчић, играна је на Сцени „Раша Плаовић“. У овој поставци, солисти су певали уз клавирску пратњу проф. Александра Коларевића, те звона, оргуље, трубе, пиколо и харфу проф. Зорке Миливојевић, и уз Хор КУД-а „Жикица Јовановић Шпанац“ под вођством мајстора Ђорђа Станковића. Представа је играна три сезоне и за то време изведена 15 пута (од тога једном на гостовању у Студентском граду, а три пута са другом представом Оперског студија – *Ђани Сики*), пред скоро 1500 гледалаца.

J. C.

Реч редитеља

ЈАСНА ИДЕЈА И ЗАХТЕВНИ ГЛУМАЧКИ ЗАДАЦИ

Занимљиво би било режирати цео *Триптих* и пронаћи заједнички лајтмотив, односно копчу између ова три засебна и толико различита оперска дела, драматичног *Плашта*, поетичне *Сестре Анђелике* и сатиричног *Ђанија Сикија*. Међутим, за младе певаче, полазнике Оперског студија, свакако је много корисније да добију прилику за сарадњу са што више различитих редитеља и да одмах на почетку каријере имају могућност да искусе разне стилове, од реалистичног до апстрактног. Будући да сценографски углавном комбинујемо наше нове са већ постојећим елементима декора из неких других представа, уз минимална улагања и измене, те да у основи, за манастирску одору, користимо костиме из фундуса које прилагођавамо својим потребама, укратко, да немамо буџет једне „велике“ оперске представе и да се у визуелном смислу мој ауторски тим (редитељ, сценограф, костимограф) вешто довија како зна и уме, уз свесрдну помоћ свих наших радионица и стручних сарадника, били су нам неопходни јасна идеја и изузетно захтевни глумачки задаци за све учеснице (интересантно је да је ово потпуно „женска прича“ и да, осим малог хорског дела на крају опере кад иза сцена пева и мушки хор, целу представу изводи само женски део ансамбла).

Надамо да ће и *Сестра Анђелика*, пре свега божанственом и поетичном музиком, а затим и снажним сценским извођењем, освојити срца наше цењене публике, као што је прошле сезоне *Плашт* у извођењу чланова Оперског студија и у режији муг колеге, господина Дејана Миладиновића, доживео диван успех, те да ће то бити добар показатељ да београдска Опера треба на репертоару да има цео Пучинијев *Триптих*. На крају морам да поменем и да сам изузетно поносна на цео ансамбл и на чињеницу да смо у рекордно кратком року, прецизним и озбиљним радом, успели да постигнемо толико тога. Посебно истичем јак тимски рад међу солисткињама и њихову жељу да једна другој на сваки начин помогну, па нека никога не збуни чињеница да сестре Анђелике, осим своје, веома тешке и музички изузетно захтевне насловне улоге коју свака доноси на свој, посебан начин, „спарингују“ једна другој наступајући и као сестре Долчине, што је певачки сасвим мала, али глумачки слатка улога и неопходна за нормалан ток радње. Уколико су девојке уживале у нашем заједничком раду, макар упола од онога колико сам ја уживајула радећи са њима, онда већ то представља успех и велико задовољство...

Ивана Драгутиновић Маричић, оперски редитељ

ЕВГЕНИЈА ЈЕРЕМИЋ

СЛАЂАНА ПАВЛОВИЋ

ЉУБИЦА ВРАНЕШ

НАТАША ТАСИЋ КНЕЖЕВИЋ

БИЉАНА МЕНДА

АНА ПЕТРОВИЋ

АНАСТАСИЈА МИЋЕВИЋ

МАРИЈАНА ШОВРАН

БИЉАНА СОЛДО

АЛИСА ПОПОВИЋ

ДУШИЦА ВУЦЕЉА

САДРЖАЈ

Манастир. Сестра Анђелика и још две опатице касне у капелу. Сестра надзорница их грди због тога што се нису покајале као сестра Анђелика. Неке од опатица признају да још увек жуде за земаљским задовољствима – сестра Ђеновјева признаје да јој недостају јагањци које је некад чувала, а сестра Долчина жуди за слаткишима. Сестра Анђелика пориче да има икаквих жеља, али остале сестре знају да она очајнички жели да чује вести од своје породице. Седам година није била у контакту са њима, а сестре претпостављају да је она била принцеза, која је прогнана у манастир из разлога који још нису успеле да докуче. Њихово оговарање прекидају сестре које доносе храну. Једна од њих спомиње раскошну кочију која чека испред манастира, а у којој се налази неки посетилац. Анђелика се јако изненади и, с нестрпљењем, затражи јој да опише кочију до најситнијих детаља. Чује се звоно да најави посетиоца. Часна мајка улази и обавештава Анђелику да је њена тетка, кнегиња, дошла да је посети. Прилазећи, кнегиња одбија Анђеликине гестове присности. Кнегиња објашњава да је она, након смрти Анђеликиних родитеља, постала старатељ Анђелике и њене сестре Ане Виоле, што значи да има контролу над њиховим наследством (*Il principe Gualtiero*). Ана Виола треба да се уда, а кнегиња од Анђелике тражи да потпише како се одриче свог дела наследства у корист сестре која се удаје за человека за којег је Анђелика требало да се уда и који је отац њеног детета. Кнегиња сматра да Анђелика, пошто је обрукала породицу, нема права на део наследства. Сломљена теткином окрутношћу, Анђелика се куне да се покајала због својих грехова, иако не може из главе да избрише сећање на сина којег су јој одузели одмах по рођењу, а њу прогнали у манастир. Тада сазнаје да јој је син преминуо још пре две године. Анђеликина воља је сломљена и она јецајући потписује документ. Кнегиња одлази и Анђелика тугује за сином, због тога што је умро без мајке поред себе (*Senza mamma*). У болу одлучује да се придружи сину у рају и у екстази испија отров. Тада схвата да је починила смртни грех, те да неће отићи у рај ј и моли се за спас. Чује се хор и Анђелика доживљава визију Благословене Девице.

Управник Народног позоришта у Београду БОЖИДАР ЂУРОВИЋ | В.д. директора Опере ЂОРЂЕ ПАВЛОВИЋ | Руководилац Оперског студија РАДМИЛА БАКОЧЕВИЋ | Главни уредник Издавачке делатности ЈЕЛИЦА СТЕВАНОВИЋ | Програм приредила ЈЕЛИЦА СТЕВАНОВИЋ | Сарадник ДРАГАН СТЕВОВИЋ | Дизајн плаката и програма ЈОВАН ТАРБУК | Фото СОЊА ЖУГИЋ | PR Опере и Балета ТАТЈАНА КОСТАДИНОВ | Штампа SCANNER STUDIO, Београд

www.narodnopozeriste.rs

Ђакомо Пучини : Сестра Анђелика

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије,
Београд

ISBN 978-86-84897-33-8
COBISS.SR-ID 191252748

вечерње
НОВОСТИ
Медијски партнери Народног позоришта